

Datum: 25 augustus 2016

**Nota van zienswijzen**  
**ontwerp**  
**bestemmingsplan**  
**Project Zeven Blokken Smilde**

## **Nota van zienswijzen ontwerp bestemmingsplan Project Zeven Blokken Smilde**

### **Aanleiding**

Het ontwerp bestemmingsplan "Project Zeven Blokken Smilde" heeft tezamen met het bijbehorende milieu-effectrapport vanaf 14 januari 2016 gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn kon een ieder zienswijzen indienen bij de gemeenteraad.

Over het milieu-effectrapport is advies gevraagd aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage. Naar aanleiding van het commentaar van de Commissie zijn de "Aanvulling MER Smildegerveen" (9 mei 2016) en de "Toelichting op de aanvulling van het MER Smildegerveen" (22 juni 2016) verschenen. De Commissie heeft vervolgens op 5 juli ingestemd met het milieu-effectrapport.

### **Zienswijzen**

Er zijn drie zienswijzen ingediend:

- 1) LTO-Noord (ingekomen 17 februari 2016, nr. 1020)
- 2) Dhr. T. Rispons (ingekomen 25 februari 2016, nr. 1064)
- 3) Dhr. T. Rispons, aanvulling zienswijze MER (ingekomen 3 juli 2016)

### **Ontvankelijkheid**

De Algemene wet bestuursrecht schrijft een aantal eisen voor het indienen van een zienswijze voor. De zienswijzen onder 1 en 2 zijn binnen de daarvoor gestelde termijn naar voren gebracht. De zienswijze onder 3 is weliswaar buiten deze termijn ontvangen, maar richt zich tegen de aanvulling van het milieu-effectrapport dat ook buiten deze termijn is opgesteld. Reden om ook zienswijze 3 ontvankelijk te achten.

Alle drie de zienswijzen voldoen aan de wettelijk voorgeschreven voorwaarden voor het indienen van een zienswijze.

### **Beantwoording zienswijzen**

De ontvankelijke zienswijzen worden hieronder per onderdeel beschreven en beantwoordt. Wanneer de zienswijze leidt tot een aanpassing of wijziging in het ontwerp bestemmingsplan zal dit direct onder de betreffende zienswijze worden aangegeven onder het kopje 'Aanpassingsvoorstel'.

## **1. LTO - Noord**

### ***Milieuzone – hydrologische beïnvloeding***

LTO Noord is van mening dat het bestemmingsplan zoals dat nu voor ligt, leidt tot een ruimtelijke verankering van een uitbreiding van het Fochteloërveen. Dit maakt het plan impliciet tot een bedreiging van de belangen van de blijvende agrarische sector die rond het bestemmingsplangebied ligt. In de beleving van LTO is met het realiseren van een gebied met aangepaste hydrologische omstandigheden, ondanks het feit dat er geen hydrologische relatie was tussen het Fochteloërveen en het landbouwgebied de Zeven Blokken, een buffergebied aangelegd.

Vanuit dit perspectief is hiermee dubbel zeker dat er geen hydrologische beïnvloeding is tussen de beschermingswaardige Habitats in het Fochteloërveen en de blijvende landbouwgrond buiten de buffer. Het ligt dan ook in de rede om de "milieuzone - hydrologische beïnvloeding", zoals die in dit bestemmingsplan, maar ook in het bestemmingsplan "Buitengebied" wordt gehanteerd, te heroverwegen en tegelijkertijd de belemmeringen die binnen deze duiding worden opgeworpen uit de regels te halen. Dit kan omdat de buffer die in dit bestemmingsplan ruimtelijk wordt verankerd, met zekerheid elke

invloed voorkomt. Er is derhalve geen grond meer om de eerder bedachte regels op het vlak van drainage en overige oppervlakkige waterhuishouding te handhaven. Let wel; dit vraagt dus niet alleen een aanpassing van dit bestemmingsplan, maar ook een aanpassing van het bestemmingsplan Buitengebied.

Bij het maken van afwegingen rond sociaaleconomische ontwikkelingen die zich buiten de buffer afspelen, kan het niet zo zijn dat de in de buffer gecreëerde waarden een belemmering vormen voor deze plannen. Het bestemmingsplan zou expliciet moeten weergeven dat de duiding als EHS in dit geval niet leidt tot toepassing van het nee tenzij beginsel.

#### Reactie gemeente

Het deelproject Zeven Blokken is niet opgezet om het natuurgebied Fochteloërveen te vergroten, maar om er onder andere voor te zorgen dat in het Fochteloërveen een robuuster veengebied kan ontstaan.

Er is wel sprake van een hydrologische relatie tussen het Zeven Blokken gebied en het Fochteloërveen. Omdat vanwege de al of niet aanwezigheid van leem er lokaal afwijkingen kunnen voorkomen, blijft de wegzijging uit het Fochteloërveen een punt van zorg. Daarom moet voorkomen worden dat op termijn de peilverschillen met de naaste omgeving groter worden. In de huidige situatie zullen aanwezige veenrestanten verder oxideren. Waardoor op termijn peilverlaging moet worden doorgevoerd, om landbouwkundig gebruik mogelijk te laten zijn. Door een bufferzone te realiseren met gronden die niet meer worden ingezet voor intensieve landbouw wordt het Fochteloërveen meer afgeschermd. Om te zorgen dat intensieve landbouw niet meer wordt toegepast op die percelen is gekozen voor een natuurbestemming waarbinnen extensief agrarisch medegebruik mogelijk is.

Opgemerkt wordt dat Gedeputeerde Staten van Drenthe op 1 februari 2016 de Notitie Drainage en berekening Natura 2000-gebieden heeft vastgesteld. Daaruit blijkt dat de bufferzone nog steeds aanwezig is, maar deze inmiddels iets gewijzigd is wat betreft begrenzing. De percelen met een bestemming Agrarisch met waarden – 1 vallen niet langer binnen de begrenzing van de bufferzone (milieuzone – hydrologische beïnvloeding), behoudens het perceel Grietmanswijk 17. De verbeelding zal hierop worden aangepast.

De EHS-status van de betreffende gronden is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening. Op deze gronden zijn ingevolge de Omgevingsverordening de spelregels EHS van toepassing. Het leggen van EHS op gronden betekent overigens niet dat de gronden altijd voor belangrijke natuur zijn bedoeld. De EHS is, zoals de naam al zegt, bedoeld om een ecologische hoofdstructuur te realiseren. Tegenwoordig wordt het ook aangeduid als Natuurnetwerk Nederland. Er wordt mee beoogd een samenhangend netwerk van natuurgebieden te creëren dat de basis moet vormen voor het natuurbeleid in Nederland en te zorgen dat het areaal aan natuur en de biodiversiteit op niveau blijft.

Om dit voor het Fochteloërveen te bereiken is een bufferzone rondom nodig, waarin geen intensieve landbouw meer plaatsvindt. Dit kan bereikt worden door een natuurbestemming op te nemen. Een groot deel van de percelen in het projectgebied Zeven Blokken heeft reeds de status van EHS en heeft diensgevolge een natuurbestemming. Er waren nog enkele agrarische percelen in Zeven Blokken en die zijn, in overleg met de eigenaren, geruimd met natuurgronden buiten het plangebied. Hierdoor ontstaat er een aaneengesloten natuurgebied, maar ook een aaneengesloten landbouwgebied.

Voor alle gronden met de bestemming natuur is vervolgens in overleg met de provincie bepaald dat deze tot de EHS gaan behoren. Hiervoor is ook een verzoek tot herijking bij de provincie ingediend. Dit betekent dus ook dat de verspreid gelegen percelen met een natuurbestemming en vallend onder de EHS verdwijnen en omgezet worden naar agrarisch. Tot slot kan worden aangegeven dat voor de bestemmingsregeling is aangesloten bij de regeling zoals die van toepassing is in het buitengebied.

Opgemerkt wordt dat de bufferzone geen Natura 2000-status zal kennen en dus in die zin niet belemmerend zal werken voor de landbouw erbuiten. Er is kortom geen sprake van externe werking.

#### Aanpassingsvoorstel

Van de percelen met een bestemming Agrarisch met waarden – 1 wordt de aanduiding milieuzone – hydrologische beïnvloeding op de verbeelding verwijderd, behoudens het perceel Grietmanswijk 17.

#### **Bufferzone geen nieuwe beperking voor landbouwgebied**

Tweede principiële punt dat LTO in beoordeling van dit bestemmingsplan naar voren wil brengen is dat de Bufferzone geen uitbreiding van het Fochteloërveen mag zijn. Met andere woorden de natuurbelangen mogen niet opschuiven richting het blijvende landbouwgebied. In het bestemmingsplan komt onvoldoende naar voren dat de bufferzone en de daarin gecreëerde waarden geen negatieve invloed of beperkende werking zal hebben op de landbouwkundige omgeving. Achter en naast de bufferzone ligt wat LTO betreft landbouwgebied.

#### Reactie gemeente

Zie voorstaande reactie.

**Vervolgens verwijst LTO naar de “vooroverlegreactie” met meer gedetailleerde punten van reactie. Volstaan wordt met te verwijzen naar de gemeentelijke reactie in de Nota vooroverleg.**

## **2. T. Rispons**

#### **Algemeen**

De bedoeling is om een deel van de Zeven Blokken in te richten als waterberging/bufferzone. De MER beschrijft de effecten naar de omgeving en concludeert op pag. 83 dat de effecten neutraal zijn voor de gebruiksfuncties landbouw en wonen na uitvoering van het plan. Indiener denkt dat hier nogal wat op valt af te dingen en dat de MER zeer matig is uitgevoerd en een onjuiste basis is om het bestemmingsplan op vast te stellen. Indiener heeft in een eerder stadium bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau een zienswijze ingediend en heeft een aantal keer zijn bedenkingen in een gesprek met de plannenmakers geuit, ook hiervan is in de MER nauwelijks iets terug te vinden.

#### Reactie gemeente

Inmiddels zijn naast de MER de rapportage “Aanvulling MER Smildegerveen” (9 mei 2016) en de “Toelichting op de aanvulling van het MER Smildegerveen (22 juni 2016) verschenen. De gemeente is van mening dat hiermee een MER voorligt dat geschikt is voor haar besluitvorming.

Dit wordt onderschreven door de Commissie voor de m.e.r. die volgens haar toetsingsadvies van oordeel is dat het MER en de aanvulling daarop (inclusief toelichting) de essentiële informatie bevatten om een besluit te kunnen nemen over het bestemmingsplan waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### ***Ontbreken nut en noodzaak bij ontbreken hydrologische relatie***

In de eerste plaats wordt er op verschillende plaatsen in het rapport aangegeven dat uit meerdere onderzoeken blijkt dat er geen hydrologische relatie is tussen het landbouwgebied en het Fochteloërveen. Dat de hoogteverschillen toenemen is een feit, nergens blijkt echter dat er dan wel een hydrologische relatie is, al wordt dat wel makkelijk gesteld op pagina 55. De problematiek is vanuit dit oogpunt dus onjuist omschreven. Het waterbergen en tegengaan van veenoxidatie is pas later als problematiek toegevoegd. Nut en noodzaak om landbouwgrond om te zetten naar natuur ontbreekt derhalve.

#### **Reactie gemeente**

Uit de MER blijkt eenduidig dat er een hydrologische relatie bestaat tussen Zeven Blokken en het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Daarmee blijkt dat er wel sprake is van nut en noodzaak.

#### **Aanpassingsvoorstel**

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### ***Functies Agrarisch - natuur***

Waar de beschrijvingen van de MER ook duidelijk de fout in gaan is bij het beschrijven van het gebied. Dat de kaart op pag. 77 iedere realiteit mist is nog wel het minst erg. De lezer wordt echter in de effectenbeschrijving in paragraaf 5.9.3. volledig op het verkeerde been gezet. Ruilgronden die naar de landbouw toegaan zijn nu ook in gebruik als landbouwgrond (figuur 33). Dus van toename van landbouwgrond buiten het plangebied, zoals gesteld wordt, is niet of nauwelijks sprake. Het vervolg over verruigde akkers met overwaaien van onkruidzaden is dus nu niet aan de orde, maar zal juist alleen maar meer aan de orde komen. Er komt immers een nieuwe grens van meer dan 1,5 km akkerbouwgrond naast 'natuur'.

#### **Reactie gemeente**

Het verschil van de ruilgronden is gelegen in de gebruiksmogelijkheden. De gronden die in het bestemmingsplan Buitengebied de bestemming natuur hebben, mogen slechts extensief agrarisch worden gebruikt.

Tevens kan worden opgemerkt dat de gronden niet één op één zijn geruild. Maar dat er meer agrarische gronden bij zijn gekomen. Deze liggen overigens wel binnen het plangebied en niet buiten plangebied zoals gesteld in het MER.

#### **Aanpassingsvoorstel**

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### ***Ganzen***

In dezelfde paragraaf wordt ook ingegaan op ganzen. Foerageergebied binnen N2000 gebied neemt af, daartegenover worden foerageerakkers aangelegd in de bufferzone. Samenvattend wordt er gesteld dat er niet meer ganzen komen, schade kan worden vergoed door het Faunafonds, geen risico op plantenziekten door laten liggen oogstresten. Veel beloftes in een paar zinnen in de MER.

De huidige situatie is dat er steeds meer ganzen komen (zie tellingen Sovon 2015) en dat de ganzenpopulatie niet te reguleren is. Faunafonds geeft uit ervaring van indiener in principe niet thuis bij ontheffingen voor verjaging laat staan voor schademeldingen (waarvoor door de benadeelde eerst een substantieel bedrag moet worden betaald voor dat het in behandeling wordt genomen). Van een onderbouwing hoe de foerageerakkers worden beheerd en gecontroleerd, om overdracht van bijvoorbeeld phytophthora (schimmelziekte) in aardappelen te voorkomen is in het MER geen sprake. Indiener is van mening dat er een reële kans bestaat dat zijn akkerbouwgewassen schade oplopen als gevolg van de

natuurplannen die nergens te verhalen zullen zijn. Indiener zal Arcadis/Natuurmonumenten aansprakelijk moeten stellen. De conclusie van een neutraal effect ten opzichte van de referentiesituatie onderschrijft indiener dus niet.

#### Reactie gemeente

Met betrekking tot het aantal ganzen merken wij op dat de zin wellicht niet zo gelukkig geformuleerd is. Het gaat hier om de toendrarietgans. Ten einde te voldoen aan de instandhoudingsdoelstelling voor deze soort worden er voedingsakkers aangelegd. De omvang van deze voedingsakkers is afgestemd op de voorgeschreven instandhoudingsdoelstellingen.

Van de in het voorjaar en zomer verbouwde producten zullen na de oogst van die producten op de voedingsakkers resten achterblijven. Die resten dienen dan in het najaar en in de winterperiode als voeding voor de toendrarietgans. In het voorjaar daarna zal het gebied inclusief de eventuele restanten landbouwkundig worden bewerkt, en treedt daarna dezelfde cyclus in.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Muggenproblematiek**

De muggenproblematiek wordt onder de effecten op wonen geschoven. Op zich terecht, want daar zullen de meeste mensen direct iets van merken. In de aanloop naar de plannen is steeds gesproken over muggen, knutten, dazen, blinde vliegen enz. Van de gemiddelde burger is niet te verwachten dat hij precies weet wat de exacte naam is van het insect dat hem/haar irriteert. In de MER is alles op de veensteek en huissteekmug gericht, de rest is (gemakshalve?) vergeten. Het Fochteloërveen zit vol met insecten, van oudsher is bekend dat vanaf het kanaal gemeten iedere 100 meter dat men dichterbij het Fochteloërveen komt er meer insecten zijn. Nu wordt er voorgesteld de natuurgrens een stuk op te schuiven richting ook mijn bedrijfslocatie en daar een natte zone van te maken, dan kan het niet anders of de insecten schuiven mee. Er worden een paar handvatten en sturingsmethoden in de MER genoemd om overlast tegen te gaan. Het kort houden van de vegetatie lijkt haalbaar (al is het niet geborgd). Geen stilstaand water, voldoende diepte van water, weg laten lopen van water bij nood is niet haalbaar als er ook iets aan het tegengaan van veenoxidatie gedaan wil worden. Het gebied in de zeven blokken is verre van vlak. Door middel van diepe sloten is het water te sturen. In het plan wordt gesproken over een slenk, die zal veel water af kunnen voeren, maar kan niet kleine plas/dras gebiedjes droog maken. Het is naar idee van indiener te vergelijken met een sompige plek met een beetje water op een akker; dat water kun je niet laten aflopen naar een sloot als er ook maar een beetje hoogteverschil in de akker zit. Je kunt dus wel een grote plas kleiner maken, maar dan blijft er een nieuwe situatie achter die geschikt is voor de insecten om zich te vermeerderen. Uit het onderzoek van Altenburg & Wymenga blijkt ook dat in een van de metingen relatief veel huissteekmuggen bij de bebouwing werd gemeten, dit wordt min of meer geweten aan de natuurlijke omgeving rondom de huizen, in feite wordt de oorzaak al naar de inrichting van de tuin geschoven i.p.v. naar de nog te realiseren plannen te kijken. Het verbaast mij dan ook dat het effect op wonen met neutraal wordt beoordeeld. Als argumenten worden genoemd een mogelijke toename van muggen is negatief, en het woongenot verbeterd (waarom? wordt niet beargumenteerd) dus per saldo een neutraal.

#### Reactie gemeente

De insteek van de betreffende rapportage was om onderzoek te doen naar de overlast voor het woongenot in de directe omgeving. Daarom is het onderzoek beperkt tot muggen. Er is dus geen sprake van dat andere insecten zijn vergeten. Gelet op het doel van het onderzoek, waren andere insecten geen onderwerp.

Ten aanzien van het opschuiven van de natuurgrens (nat ecosysteem) richting het bedrijf van indiener kan worden opgemerkt dat deze grens inderdaad opschuift tot circa 800 meter van het bedrijf.

De metingen in het muggenonderzoek tot nu toe laten zien dat er veel natuurmuggen (en dus geen huissteekmuggen, zoals indiener suggereert) in het natuurgebied zijn en behoorlijk minder bij bebouwing. Het is bepaald niet onlogisch te noemen dat de huidige situatie te maken heeft met de inrichting van de tuinen en niet met plannen die nog gerealiseerd moeten worden. Daarbij kan erop worden gewezen dat het een vaststaand feit is dat moerasachtige elementen in de tuin (verlandende vijvers, modderige sloten) moerassteekmuggen aantrekken. Er zijn nu, zoals gezegd, natuurgerelateerde muggen gemeten, dat betekent dat ze er nu zijn en dat hun habitat er dus waarschijnlijk nu ook is (overigens in geringe mate). Overlast kan zich later dan uiten in meer natuurgerelateerde muggen, maar dat moet blijken uit metingen als de inrichting compleet is.

Overigens is het zeer onwaarschijnlijk dat de natuurmuggen direct uit het natuurgebied tot bij het bedrijf komen. Bovendien zijn het niet de muggen die de risicodragers voor het bedrijf vormen. Het probleem voor het bedrijf hangt namelijk samen met het mogelijk oprukken van een aantal soorten huis- en stalvliegen. De impliciete stelling dat meer huis- en stalvliegen vanuit de nieuwe natuur bij zijn bedrijf gaan komen is door indiener niet onderbouwd. Deze stelling is ook niet waarschijnlijk. Immers huis- en stalvliegen horen niet echt bij de natuur maar meer bij de mens en zijn directe (minder hygiënische) omgeving. Daar zijn ze dan ook te vinden en tevens rondom vee, mest, etc.

Ten aanzien van de opmerking met betrekking tot het woongenot kan worden opgemerkt dat door de maatregelen in het kader van het inrichtingsplan ten behoeve van natuur worden getroffen, de woonkwaliteit voor bewoners in het plangebied maar ook daarbuiten sterk zal verbeteren. Daar staat tegenover de muggenoverlast, die naar gelang het toenemen van de afstand, minder wordt. Hiermee wordt de score 'neutraal' bereikt.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Voedselveiligheid**

Wat indiener als eigenaar van een agrarisch bedrijf nog meer zorgen baart, is het risico op veeziekten en de voedselveiligheid. In zijn reactie op de NRD heeft indiener dat gesteld en in keukentafelgesprekken met Natuurmonumenten en Arcadis heeft hij dat verder verduidelijkt. In de MER is het echter niet terug te vinden. Met veeziekten wordt o.a. bedoeld op infectieziekten bij paarden overgebracht door insecten, maar ook risico's op vogelgriep door uitwerpselen van ganzen in tarwe. Hier wil ik echter vooral ingaan op de voedselveiligheid.

Indiener heeft aan de Grietmanswijk een akkerbouw- en vleeskuikenbedrijf op een afstand van ca. 1200 meter van het Fochteloërveen en ca. 600 meter vanaf de rand van het plangebied. Zoals indiener eerder heeft beschreven is de kans dat er meer insecten komen rond mijn adres groter dan dat het aantal afneemt als gevolgd van de plannen, ik kom immers dicht bij natte natuur te wonen. Campylobacter is een bacterie die op vlees voor kan komen waar mensen behoorlijk ziek van kunnen worden. Door vlees goed te verhitten is dat tegen te gaan, maar de ontwikkeling bij overheid en afnemers is dat het gewoon niet voor mag komen op vlees. In het verleden bleek moeilijk aan te duiden waar verschillen tussen bedrijven vandaan kwamen en dus ook om gericht het besmettingsniveau aan te pakken. Uit Deens onderzoek blijkt dat insecten campylobacter overbrengen en dat er een duidelijke relatie is tussen de intensiteit van insecten rond een bedrijf/in een stal en het niveau van campylobacter besmettingen. De muggenparagraaf in de MER doet de hele problematiek een beetje af met het valt wel mee en als de nood aan de man is (mits bewezen) laten we het water wel weglopen, maar dat is geen basis waarop ik overheid en afnemers kan overtuigen als mijn producten niet meer voldoen aan de eisen van voedselveiligheid. Mijn

bedrijfsvoering komt dan ernstig in gevaar, waarvoor ik op de een of andere wijze gecompenseerd zal moeten worden.

#### Reactie gemeente

Het is onwaarschijnlijk dat andere insectengroepen dan kamervliegen als vector (overdrager) kunnen worden aangewezen voor een belangrijke bron van besmetting met *Campylobacter*. Dat is nog nooit aangetoond; er is geen literatuur over geschreven, er is ook niets over bekend vanuit het buitenland, waar contacten met natuur 'gewoner' zijn dan in Nederland. Ook navraag bij het Centraal Veterinair Instituut in Lelystad heeft daarover niets opgeleverd. Het is derhalve onwaarschijnlijk dat andere insectengroepen dan kamervliegen als vector kunnen optreden.

De metingen tot nu toe laten zien dat er veel natuurmuggen in het natuurgebied zijn en behoorlijk minder bij bebouwing. Het bedrijf ligt circa 800 meter vanaf de grens van Zeven Blokken. Het is zeer onwaarschijnlijk dat die muggen daar direct uit het natuurgebied komen.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Verdere natuurmaatregelen**

Tot slot wordt er in 6.2 bij de aanbevelingen gesteld dat er met de omgeving gecommuniceerd moet worden en dat de relatie sterk verbeterd is. Op de herhaalde vraag of het met deze exercitie klaar is met natuur maken is echter nog nooit antwoord gekomen. Duidelijk moet denk ik zijn dat de aanleg van de bufferzone en wijzigen van de bestemming geen opmaat mag zijn naar verdere beperkingen voor de omgeving om de bufferzone te beschermen.

#### Reactie gemeente

In dit bestemmingsplan is geen verdere natuurontwikkeling voorzien.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Conclusie ten aanzien van MER**

Concluderend en samenvattend stelt indiener dat de MER vermijdbare fouten bevat, de lezer op het verkeerde been zet en geen enkele garantie kan bieden omdat ook natuurorganisaties de natuur niet helemaal kunnen sturen, al doet men dat in de MER wel voorkomen. Indiener is van mening dat deze MER niet als basis kan dienen voor een nieuw bestemmingsplan. De risico's komen voor rekening van de omwonenden.

#### Reactie gemeente

Inmiddels zijn naast de MER de rapportage "Aanvulling MER Smildegerveen" (9 mei 2016) en de "Toelichting op de aanvulling van het MER Smildegerveen (22 juni 2016) verschenen. De gemeente is van mening dat hiermee een MER voorligt dat geschikt is voor haar besluitvorming.

Dit wordt onderschreven door de Commissie voor de m.e.r. die volgens haar toetsingsadvies van oordeel is dat het MER en de aanvulling daarop (inclusief toelichting) de essentiële informatie bevatten om een besluit te kunnen nemen over het bestemmingsplan waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### 3. T. Rispens, aanvullende zienswijze MER

#### **Wateropgave**

De aanvulling op het MER bespreekt in 2.2 de omvang van de wateropgave. Deze paragraaf heeft een bijzondere uiteenzetting van zaken, een hoog 'hoe redden we ons hier creatief uit' gehalte. Ten eerste wordt gewezen op het financiële aspect. Er is waterberging noodzakelijk, gemaal Ravensmeren opwaarderen kost blijkbaar 3,5 ton, 3 ha landbouwgrond omzetten naar open water kost volgens het rapport 5 ton, verder gaat er nog 1,5 ton naar wat randzaken, waarmee het totale bedrag op een miljoen komt. Dat is volgens het rapport duurder dan bij af en toe optredende inundatie schade te betalen. Dit mag zo zijn, echter in de huidige voorstellen met bestemmingsplanwijzigingen zijn we als gemeenschap meerdere miljoenen kwijt. Geld kan dus niet het argument zijn voor de keuze voor de voorkeursvariant, want deze variant zelf is verreweg het duurst.

#### Reactie gemeente

Gelet op het feit dat het oplossen van de hydraulische knelpunten en het creëren van waterberging tot stevige onkosten leidt alsmede het permanent onttrekken van 3 hectare landbouwgrond is er voor gekozen om tot waterretentie over te gaan. Door het vasthouden van water en het aanbrengen van een slimme stuw voor het gemaal, kan de wateropgave worden ingevuld.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Algemeen**

Ook ten aanzien van grond wordt er gegoocheld in de aanvulling MER. Voor de oplossingsrichting 3 ha landbouwgrond als open water inrichten zal volgens de aanvulling MER geen draagvlak bestaan. Wellicht is dat het geval, maar dit is niet getoetst. Bovendien bestaat voor het onttrekken van 130 ha aan landbouwgrond, zoals dit voortvloeit uit de plannen, ook geen draagvlak. Tenzij die 130 ha in je redenering reeds is meegenomen als een natuurbestemming – hetgeen ook een aantal keren wordt opgeschreven – dan wordt er helemaal geen grond aan de landbouw onttrokken en klopt de redenering dat je de landbouw kunt ontzien door niet die 3 ha te hoeven onttrekken. De betreffende gronden hebben echter helemaal niet de bestemming natuur en ze zijn ook niet als natuur in gebruik. Indien het die bestemming al had gehad, dan was er ook geen bestemmingswijziging noodzakelijk.

#### Reactie gemeente

Niet duidelijk is hoe indiener tot de bevinding komt dat er volgens de plannen sprake is van het onttrekken van 130 hectare landbouwgrond. In de Aanvulling MER wordt aangegeven dat het totale bemalingsgebied Ravensmeren 130 hectare natuur en 160 hectare landbouw omvat. Het bestemmingsplangebied Zeven Blokken omvat bijna 155 hectare. Hiervan is ca 130 hectare natuur. Een groot deel van de gronden met deze natuurbestemming hebben reeds in het vigerende bestemmingsplan de bestemming natuur. Voor een kleiner deel geldt dat er een ruil heeft plaatsgevonden, waarbij de oppervlakte aan gronden die zijn omgezet van natuur naar agrarisch ruim groter is dan de gronden die van agrarisch naar natuur zijn omgezet.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### ***Waterberging - waterretentie***

In de betreffende paragraaf wordt ook het verschil tussen waterberging en retentie uiteengezet. Daarbij wordt echter vergeten dat ook water uit een bergingsgebied vertraagd kan worden afgevoerd. Dit laatste geeft altijd nog meer ruimte als retentie en geen overlast voor omwonenden. Retentie ten opzichte van waterberging is alleen aan de orde als het gaat om natuurontwikkeling (maar is geen doel) of als hydrologische zone (in dat geval moet er sprake zijn van nut en noodzaak).

### ***Reactie gemeente***

Bij retentie gaat het om het gecontroleerd (gebufferd) afvoeren van hemelwater vanaf verhard oppervlak naar het oppervlaktewatersysteem. De voorziening maakt als zodanig theoretisch geen deel uit van het watersysteem maar is daarvan gescheiden door een knijpvoorziening die de afvoer begrenst. Het water dat gebufferd wordt is niet afkomstig uit het watersysteem, maar van het aangesloten verhard oppervlak. In de praktijk komt het echter ook voor dat de retentie niet als een 'echte' aparte voorziening wordt aangelegd, maar als een inhoudsreservering in een bestaande voorziening of waterpartij.

Bij waterberging gaat over het aanwijzen en al dan niet inrichten van bergingsgebieden waar in geval van extreme neerslag tijdelijk water vanuit het watersysteem geborgen wordt met het doel op andere plaatsen wateroverlast te voorkomen. De voornaamste verschillen met retentie zijn, dat het hier gaat om bergen van water afkomstig uit het watersysteem (niet om een gebufferde afvoer) én dat het hier gaat om beheersen van wateroverlast. Daarnaast is er geen sprake van een voorziening die 'dagelijks' noodzakelijk is, maar is waterberging noodzakelijk voor extreme afvoer die slechts af en toe optreedt.

Gelet op het voorgaande is duidelijk dat de stelling dat waterberging meer ruimte geeft en geen overlast in vergelijking met retentie niet wordt gedeeld. Hierin zit geen verschil.

Evenmin wordt de stelling gedeeld dat retentie alleen aan de orde is bij natuurontwikkeling of als hydrologische zone.

### ***Aanpassingsvoorstel***

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### ***Gebruikte onderzoeken***

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de nut en noodzaak voor het instellen van een bufferzone. Wat vooral opvalt is dat er (wederom) erg selectief geshopt wordt in het beschikbare onderzoeksmateriaal. Een onderzoek uit 1979 (Ernst), PAS gebiedsanalyse (Natuurmonumenten als belangrijk medeschrijver) en Achtergrond water N2000 (Grontmij) dat voornamelijk de randvoorwaarden binnen het Fochteloërveen beschrijft om tot hoogveenvorming te komen. Onderzoeken in opdracht van Noorderzijlvest (Royal Haskoning), draaiuren onderzoek gemaal Ravensmeren worden of niet gebruikt of terzijde geschoven omdat de modellen niet voldoen. 'Gelukkig' staat het recente onderzoek van 1979 buiten enige twijfel, wellicht omdat er sindsdien niet veel veranderd is in de wereld of binnen het Fochteloërveen (behalve dan damwanden, dammenplan, Dutch Crane etc). Berekeningen uit dat onderzoek over peilverlaging worden net zo gemakkelijk 1 op 1 omgekeerd naar effecten van een peilverhoging. Veel discussies over al dan niet keileem of andere leemlagen. In de recente PAS gebiedsanalyse staat op pag. 42 een overzichtskaar van keileemdiktes. Die variëren, maar er zijn ook hele gebieden (met name rond Schaareshokswijk) wit gelaten. Volgens de legenda vanwege het ontbreken van gegevens. Dat maakt het moeilijk rekenen, maar ook erg hantair om andere onderzoeken er wel op af te rekenen als ze hun werk niet goed gedaan hebben.

### ***Reactie gemeente***

Er is niet willekeurig gebruik gemaakt van onderzoeken. Bij het bepalen van onderzoeken is gekeken naar de mate van geschiktheid voor het betreffende onderdeel.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

#### **Moeras-alternatief**

Ten slotte wordt nog een opmerking geplaatst over het maximaal vernatten alternatief oftewel moeras en ook wel de Natuurmonumenten-variant genoemd volgens het rapport op pagina 34. Eindconclusie van deze variant is dat deze het met name slechter doet op woongenot als voorkeursvariant. Dit roept bij indiener de vraag op waar plas dras eindigt en een moeras begint. Waarom wordt dit de Natuurmonumenten variant genoemd, als Natuurmonumenten in 2014 tegen de bewoners heeft gezegd dat er van een moeras absoluut geen sprake kon zijn toen dit op de natuurbeheerplan kaarten van de provincie Drenthe verscheen. Is dit toch alvast een opstapje naar een volgend plan. Zoals in mijn eerste zienswijze reeds gesteld, komt er nooit een antwoord op de vraag of men met deze exercitie klaar is met natuur maken. Nu er ineens toch het woordje moeras weer opduikt, houdt indiener zijn hart vast. Er wordt nu al voor de zoveelste keer geconstateerd dat Natuurmonumenten zich niet aan afspraken houdt om de buurt te informeren als er een vergunning ter inzage wordt gelegd. Liever begint men gewoon met het inrichten van het gebied, definitieve vergunning of niet. Dat maakt het nog lastiger als het al was om in Natuurmonumenten een betrouwbare gesprekspartner te zien.

#### Reactie gemeente

De term moeras-alternatief is aangedragen door de Commissie voor de m.e.r. De Commissie was van oordeel dat ook een maximaal vernattingsalternatief in ogenschouw moest worden genomen; dit alternatief werd door de Commissie het Moeras-alternatief genoemd. Gelet op de uitgangspunten van het onderhavige project is dit alternatief afgefallen.

#### Aanpassingsvoorstel

Er vindt geen aanpassing plaats van het bestemmingsplan.

### **Ambtshalve aanpassing**

Gedeputeerde Staten van Drenthe heeft op 1 februari 2016 de Notitie Drainage en beregening Natura 2000-gebieden vastgesteld. Daaruit blijkt dat de in het onderhavige bestemmingsplan opgenomen aanduiding ‘milieuzone – hydrologische beïnvloeding’ moet worden aangepast. Deze aanduiding geldt niet langer voor de percelen met de bestemming “Archeologisch met waarden – 1”, met uitzondering van het perceel Grietmanswijk 17. De betreffende aanduiding wordt dan ook op de verbeelding ter plaatse van de genoemde bestemming verwijderd.